

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 15. maj 2013

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 27. maj 2013

SAMLENOTAT

1. Syrien.....	2
2. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)	4
3. Mellemøsten	7
4. Mali/Sahel	9

1. Syrien

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet forventes at diskutere den seneste udvikling i Syrien. Fokus ventes at være på genforhandlingen af sanktionsregimet, herunder især våbenembargoen og sanktionerne mod finanssektoren. Derudover ventes en drøftelse af den humanitære situation i Syrien og i regionen, herunder behovet for yderligere humanitær bistand.

2. Baggrund

I Syrien anslår FN, at 6,8 millioner i Syrien har humanitære behov og at 4,25 millioner er internt fordrevne. Kamphandlingerne har kostet mere end 70.000 mennesker livet, og har drevet mindst 1,45 millioner syrere på flugt til nabolandene, der har stadig sværere ved at håndtere presset.

Den 24. april udtalte den amerikanske forsvarsminister, Chuck Hagel, at man har indikationer på, at kemiske våben er blevet anvendt i Syrien. Dog er man ikke i stand til fastslå hvor og af hvem. FN har nedsat en undersøgelseskommission, der har til formål at undersøge alle påstandene. EU's sanktionsregime mod Syrien står med udløb d. 31. maj foran genforhandling på det kommende rådsmøde. I den forbindelse ventes det, at især våbenembargoen vil blive genstand for debat. På sidste rådsmøde, d. 22. april, lempede man sanktionerne overfor den oppositionskontrollerede oliesektor, og der pågår drøftelser om mulige lignende tiltag overfor andre dele af den finansielle sektor, som er under oppositionens kontrol.

Som resultat af den amerikanske udenrigsminister John Kerrys besøg i Moskva d. 7. maj er USA og Rusland blevet enige om at gøre et nyt forsøg på at finde en politisk løsning, baseret på det såkaldte Geneve-kommuniké. Kerry og den russiske udenrigsminister Lavrov har annonceret en international konference inden udgangen af maj. Man vil søge at få parterne i konflikten til at deltage i konferencen.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte udviklingen i Syrien samt genforhandle sanktionsregimet med særlig fokus på våbenembargoen og sanktionerne overfor den oppositionskontrollerede finanssektor. Den humanitære situation i Syrien og i regionen ventes også drøftet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af *Syrien* forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

En evt. tilpasning af sanktionsregimet over for Syrien må alt efter sanktionernes konkrete udformning forventes at have statsfinansielle konsekvenser i forbindelse med myndighedernes administration af notifikations- og autorisationsregimer og forbud for såvel produkter samt finansielle overførsler. En forordning implementeres og håndhæves efter den gældende ressortfordeling mellem de danske myndigheder. Omfanget af eventuelle ekstra administrationsudgifter vil afhænge af sanktionernes indvirkning på samhandlen med Syrien. Der henvises til gældende bestemmelser i Budgetvejledningen om statsfinansielle konsekvenser af EU-sager, idet det bemærkes, at bestemmelserne ikke udelukker senere gebyrfinansiering, i lighed med nuværende Iran-sanktioner.

8. Høring

Ikke relevant

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes, at der i spørgsmålet om våbenembargoen som udgangspunkt vil være uenighed mellem forskellige grupper af lande, der enten ønsker en lempelse og/eller vil modsætte sig. En større midtergruppe ventes at placere sig herimellem. I forhold til sanktionslempelser overfor den oprørskontrollerede finanssektor ventes udpræget enighed.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en drøftelse af situationen i Syrien. Danmark ønsker som udgangspunkt ikke en yderligere militarisering af konflikten, ikke mindst grundet risikoen for spredning af våben. Samtidig anerkender Danmark behovet for styrke støtten til oppositionskoalitionen. Det er ligeledes centralt for Danmark, at der opnås enighed i EU, og fra dansk hold ønsker man ikke at se det samlede sanktionsregime falde. Danmark bakker fortsat op om det politiske spor, og ser positivt på et amerikansk-russisk initiativ til at styrke bestræbelserne på at bringe parterne til forhandlingsbordet. Danmark støtter også et stærkt FN-engagement i bestræbelserne på at finde en politisk løsning på konflikten, og bakker derfor op om Lakhdar Brahimis arbejde. Danmark er fortsat en af de store humanitære bidragydere, og støtter desuden bestræbelserne på at bistå oppositionen og det syriske folk i planlægningen af en kommende transitionsperiode.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sydlig naboer har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 2013.

2. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet forventes en drøftelse af forberedelsen af DER-drøftelsen af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP) i december 2013, hvor bl.a. EU's forsvarsindustri, EU's kampgrupper samt EU's civile og militære CSDP-missioner ventes drøftet. Udenrigsministrene forventes i forbindelse med drøftelsen at fokusere på synligheden og effektiviteten af CSDP'en, herunder med særligt fokus på de civile missioner.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd gav i december 2012 Kommissionen, Den Fælles Udenrigstjeneste og Rådet i opdrag at styrke og videreudvikle EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP'en) med fokus på særligt tre områder: (1) styrkelse af EU's evne til at gennemføre civile og militære operationer, (2) styrkelse af de militære kapaciteter bl.a. gennem multinationalt samarbejde, (3) styrkelse af den forsvarsindustrielle base. Processens første fase, som har en mere uformel karakter vil vare indtil september, hvor Den Høje Repræsentant Catherine Ashton vil præsentere sin rapport for medlemsstaterne. Herefter vil processens anden og sidste fase gradvist formaliseres frem mod DER. Endvidere vil Kommissionen skulle fremlægge en meddelelse om styrkelse af den europæiske forsvarsindustrielle base, forventeligt ultimo juni.

Forsvarsministrene drøftede d. 23. april forberedelsen af DER-drøftelsen af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik i december 2013. I forbindelse hermed var der støtte til en styrkelse af EU-institutionernes bidrag til at styrke den europæiske forsvarsindustri og en forstærket forskningsindsats, der inkluderer de små og mellemstore virksomheder. Udenrigsrepræsentant Ashton ville til september rapportere til Rådet om forberedelserne herom.

Drøftelsen på kommende udenrigsråd ventes at fokusere på den civile del af CSDP'en – der også udgør størstedelen af de igangværende missioner. I løbet af det seneste år har EU lanceret tre nye civile CSDP-missioner. Det drejer sig om:

- EUCAP Sahel Niger, som blev etableret den 16. juli 2012 og har sit hovedsæde i Niamey. Missionen har til formål at understøtte Nigers myndigheder inden for bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet gennem kapacitetsopbygning. Arbejdet foregår gennem rådgivning og gennemførelse af træningsprogrammer. Missionen har samtidig til opgave at bidrage til den regionale koordination af imødegåelsen af fælles sikkerhedstrusler i Sahel-regionen. Senest er missionens forbindelser til nabolandet Mali blevet styrket.
- EUAVSEC South Sudan, som blev etableret den 18. juni 2012 og opererer i Jubas lufthavn. Missionen har til formål at bidrage til en bæredygtig og effektiv administration af Jubas internationale lufthavn gennem træningsindsatser inden for luftfartssikkerhed, grænsekontrol og retshåndhævelse. Arbejdet sker i erkendelsen af, at en velfungerende international lufthavn er afgørende for et levedygtigt Sydsudan.
- EUCAP Nestor, der blev etableret den 16. juli 2012 og har til opgave at styrke den maritime kapacitet i kyststaterne på Afrikas Horn og i Det Indiske Ocean. Indsatsen sker gennem kapacitetsopbygning, der i første omgang målrettes til Somalia, Djibouti, Kenya og Seychellerne.

Med baggrund i de tre nye civile CSDP-missioner og den snarlige etablering af yderligere, først og fremmest i Libyen, har EU og medlemsstaterne løbende fokus på at sikre missionernes effektivitet og samspil med lokale og regionale aktører. Medlemsstaterne er i den forbindelse bl.a. opmærksomme på, hvordan man styrker EU's evne til at reagere hurtigt på nye behov for krisehåndtering på det civile område samt hvorledes man bedre sikrer imødegåelsen af de finansielle, materielle og administrative behov i forbindelse med lanceringen af nye civile CSDP-missioner. Endelig er man opmærksom på behovet for at sikre et bedre samspil mellem de civile CSDP-missioner og EU's øvrige udenrigspolitiske instrumenter.

3. Formål og indhold

I opfølgning på drøftelsen blandt forsvarsministrene d. 23. april 2013, ventes udenrigsministrene at drøfte forberedelsen af DER-drøftelsen om EU's fælles sikkerheds og forsvarspolitik i december 2013, herunder særligt synligheden og effektiviteten af de civile CSDP-missioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinancerne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt medlemslandene til det videre arbejde med udvikling og optimering af CSDP'en, herunder om behovet for at sikre effektive og responsive civile CSDP-missioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Fra dansk side støttes et øget fokus på sikringen af effektive og responsive civile CSDP-missioner. Samtidig understreges det, at missionerne bør virke i tæt samspil med EU's øvrige udenrigspolitiske instrumenter, med behørig hensyntagen til missionernes operabilitet.

Som følge af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner, som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark deltager fuldt ud i den civile del af CSDP'en.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udviklingen af CSDP'en har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 2013.

3. Mellemøsten

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling, herunder mulighederne for en genoptagelse af fredsforhandlingerne efter den israelske regeringsdannelse og præsident Obamas besøg i Israel og Palæstina i marts 2013. I den forbindelse vil der være fokus på EU's rolle i fredsprocessen, og herunder også gennemførelsen af rådskonklusionerne fra 14. maj 2012.

2. Baggrund

Forhandlingssituationen er fastlåst mellem den israelske og den palæstinensiske regering, der ikke har ført direkte forhandlinger siden efteråret 2010. Fokus er derfor nu på de amerikanske bestræbelser for at bringe parterne tilbage på forhandlingssporet. Udenrigsminister Kerry har efter Obamas besøg i regionen i marts 2013 søgt at undersøge parternes reelle vilje til direkte forhandlinger, og om de vil kunne føre nogen vegne. Af hensyn til muligheden for at afprøve parternes vilje til kompromis i følsomme spørgsmål holdes indholdet af drøftelserne tæt til kroppen.

USA arbejder sideløbende på et nyt, robust økonomisk initiativ, som skal understøtte den politiske proces. Der er tale om forberedelse af et omfattende privatsektorinitiativ, der skal muliggøre og fremme private investeringer på Vestbredden og frigøre potentialet for økonomisk vækst og arbejdspladser.

Danmark og EU arbejder for at få genoptaget fredsforhandlingerne inden for rammerne af Kvartettens erklæring af 23. november 2011. EU har i form af rådskonklusionerne fra 14. maj 2012 og senest rådskonklusionerne af 10. december 2012 anlagt en styrket indsats i forhold til støtte til en levedygtig palæstinensisk stat samt de israelske bosættelsesudvidelser, der kan indebære en reel forhindring for en fredsløsning.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling i regionen, herunder hvorledes EU sammen med USA bedst kan støtte fredsprocessen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Regeringen støtter fuldt ud en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder i særdeleshed USA. Målet med EU's bestræbelser er, i samarbejde med det internationale samfund, at understøtte mulighederne for en snarlig genoptagelse af fredsforhandlingerne med henblik på realisering af en to-stats-løsning og en varig og omfattende regional fred. Fra dansk side støtter man det palæstinensiske selvstyres arbejde med stats- og institutionsopbygning. Fra dansk side tager man afstand fra de israelske bosættelsesbeslutninger og ser gerne en samlet EU-opfølgning på rådskonklusionerne af 14. maj 2012 og 10. december 2012, herunder for så vidt angår situationen i område C.

10. Regeringens generelle holdning

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for en fortsat aktiv og bredspektret EU-indsats i samarbejde med internationale og regionale aktører med det hovedsigte at støtte fredsforhandlinger.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 8. februar 2013.

4. Mali/Sahel

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af situationen i Mali med udgangspunkt i højniveaukonferencen til støtte for Malis transition afholdt i Bruxelles den 15. maj samt Sikkerhedsrådets seneste resolution, der autoriserer indsættelsen af en FN-styrke i Mali. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

FN's Sikkerhedsråd vedtog den 25. april 2013 resolution 2100 vedrørende Mali på baggrund af FN Generalsekretærens rapport af 26. marts 2013. Centralt i resolutionen er autorisationen af FN-missionen MINUSMA under FN-pagtens kapitel VII, der ventes at overtage stabiliseringsopgaven fra AFISMA den 1. juli 2013 afhængigt af den aktuelle sikkerhedssituation. MINUSMA får mandat for 12 måneder og ventes udgjort af ca. 11.200 militærfolk, hvoraf AFISMA styrkerne forventes at udgøre kernen af MINUSMA styrken, og hertil 1.440 politifolk. Der forudses endvidere en fransk styrke, der kan intervenere i de tilfælde, hvor MINUSMA er under direkte og alvorlige angreb.

Frankrig, EU og Mali har den 15. maj 2013 været værter for en højniveaukonference til støtte for Malis transitionsplan. Omkring 100 lande og organisationer var inviteret. Danmark var repræsenteret ved udviklingsministeren. Formålet med konferencen var at sikre, at det internationale samfund i størst mulig grad koordinerer sin støtte til Mali, og at bistanden understøtter Malis egen transitionsstrategi for 2013-14. Danmark udmeldte på konferencen støtte til Malis transitionsstrategi på 100 mio. kr., hvoraf halvdelen ventes givet som bidrag til EU's Statsopbygningskontrakt. Danmark har siden 2009 støttet den internationalt anerkendte organisation Centre for Humanitarian Dialogue (CHD) i dens arbejde med konfliktløsning i lokalsamfundene i det nordlige Mali. Baseret på CHD's erfaringer og "lessons learned" præsenterede Danmark forud for højniveaukonferencen et non-papir vedrørende behovet for inddragelse af alle relevante aktører i en inklusiv national dialog- og forsoningsproces. Papiret argumenterer for, at eftersom de, der greb til våben i det nordlige Mali, primært gjorde det af opportunistiske (og ikke politiske eller religiøse) årsager, så er der behov for en bred og inkluderende dialog, der adresserer både civilbefolkningens og de tidligere væbnede gruppers synspunkter. Papiret skitserer tre konkrete og internt forbundne faser for en sådan dialog- og forsoningsproces og opfordrer til, at den maliske Dialog- og Forsoningskommission inddrager erfaringerne i dens nuværende arbejde. Det danske non-papir er blevet positivt modtaget i EU-kredsen. Generelt blev der fra EU's side sendt et signal på højniveaukonferencen om fortsat støtte til Mali samtidig med, at der blev stillet klare krav om behovet for, at den maliske regering fortsat engagerer sig i implementeringen af dens køreplan, herunder ikke mindst afholdelse af valg inden årets udgang og fremdrift i dialog- og forsoningsprocessen.

EU's nyudnævnte Særlige Repræsentant til Sahel er i gang med at etablere sig med et lille set-up både i Bamako og Bruxelles. En væsentlig opgave for Reveyrand-de Menthon er at få accelereret implementeringen af EU's Sahel-strategi. Formuleringen af det danske Sahel-initiativ, der vil komplementere og understøtte EU's Sahel-strategi skrider fremad. I perioden 2013-17 vil

Danmark med 125 mio. kr. støtte indsatser inden for mægling og konfliktforebyggelse, sikkerhed og stabilitet samt forebyggelse af ekstremisme og anti-radikalisering. EU har udvist stor interesse for det danske Sahel-initiativ.

EU's militære træningsmission, EUTM Mali, har til formål at træne og understøtte Malis regeringshær. Missionen er fuldt udrullet med over 500 mand deployeret, og træningen af de maliske tropper er påbegyndt. Danmark deltager ikke i EUTM Mali som følge af forsvarsforbeholdet. På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 22.-23. april udtrykte EU desuden vilje til at se på yderligere muligheder for at støtte Malis rets- og sikkerhedssektor, inkl. gennem EU's sikkerheds- og forsvarspolitik.

Krisen i Mali har haft betydelige humanitære konsekvenser og de humanitære behov er særligt akutte i de nordlige dele af Mali. Ifølge seneste FN rapport vedrørende den humanitære situation i Mali har krisen resulteret i omkring 282.000 internt fordrevne og omkring 174.000 flygtninge i nabolandene. Samlet vurderer FN, at 4.2 mio. mennesker i Mali har behov for humanitær bistand, hvoraf 2 mio. er udsat for akut fødevareusikkerhed.

3. Formål og indhold

Drøftelsen på rådsmødet ventes at gøre status for den aktuelle situation i Mali på baggrund af udfaldet af den internationale højniveau-konferencen til støtte for Mali den 15. maj 2013 samt vedtagelsen af FN's Sikkerhedsrådsresolution 2100 af 25. april 2013, der bl.a. autoriserer indsættelsen af en FN-styrke i Mali pr. 1. juli 2013.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinancerne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt medlemslandene enighed om at fastholde presset på den maliske overgangsregering til at sikre en effektiv implementering af den maliske køreplan, herunder i særlig grad afholdelse af præsident- og parlamentsvalg inden årets udgang samt et reelt engagement i dialog- og forsoningsprocessen. Der er i EU fokus på regional forankring, lokalt ejerskab og behovet for stærk international koordinering. Der er enighed om at situationen i Mali kræver en bredspektret tilgang, der trækker på politiske, udviklingspolitiske, humanitære så vel som militære bidrag.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side lægges vægt på, at der ikke er tale om en ”business as usual” situation i Mali, men at den politiske proces i Mali må accelereres, således at der afholdes præsident- og parlamentsvalg inden årets udgang, og at dialog- og forsoningsprocessen i overensstemmelse med det danske non-papir bliver både bred og inklusiv, således at alle befolkningsgrupper i Mali involveres.

Danmark støtter op om en fortsat aktiv rolle for EU i Sahel-regionen og ser gerne, at implementeringen af EU’s Sahel-strategi accelereres, hvilket vil være en hovedprioritet for den nyudnævnte EUSR for Sahel.

Som følge af forsvarsforbeholdet kan Danmark ikke deltage i beslutninger om eller udførelsen af EUTM Mali.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 2013.